

Espai d'Interès Natural dels Cingles de Bertí (PEIN)

Bigues i Riells del Fai

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Cingles de Bertí

Coordenades:

Latitud: 41.71464
Longitud: 2.18878
UTM Est (X): 432517
UTM Nord (Y): 4618412

Classificació

Número de fitxa: 08023 - 73
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia: Zona d'interès
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Els incendis són el principal element de degradació de l'espai, els més recents són:

- Incendi forestal de l'any 1994: 1415 ha (88% de l'espai)
- Incendi forestal de l'any 1982: 250 ha (16% de l'espai)
- Incendi forestal de l'any 1976: 210 ha (13% de l'espai)

Protecció

Tipus de protecció: Xarxa natura 2000
Europea – Atributs inspire: Natura 2000 – Àrea especial de conservació

Observacions protecció: Decret 328/1992, de 14 de desembre (PEIN)

Data aprovació: dt., 05/09/2006 - 12:00

Accés: Sense accés

Ús actual: Social

Titularitat: Pública

Fitxes associades:

Turó de les Onze Hores

Plaça de les Bruixes

Salt de Valderrós

Autoria de la fitxa

Moisès Guardiola i Bufí

Data de registre de la fitxa:

ds., 12/02/2005 - 01:00

Descripció

Els Cingles de Bertí estan situats en els termes municipals de Sant Quirze Safaja, Sant Feliu de Codines i Bigues i Riells. Aquest últim, té un 10,2% del territori municipal dins d'aquest espai natural (unes 285,2 ha). Es relacionen els elements d'interès que han propiciat la protecció d'aquest espai (extret del Pla especial):

1. Elements geològics d'interès A) Afloraments geològics: Una de les zones millor estudiades del Paleogen del NE d'Espanya, reposa sobre una seqüència paleozoica (era primària) i triàsica (inici de l'era secundària) força completa. L'interès rau en el fet que resumeixen bona part de la història geològica de Catalunya. B) Singularitat geomorfològica: Relleu acinglerat originat a partir de l'acció dels processos geològics externs sobre les diferents litologies presents a l'espai, on la incidència de la xarxa hidrogràfica s'adapta i ressalta amb més intensitat la disposició dels diferents tipus de roques. Per exemple les cingleres del Perer i del Bertí; els cursos fluvials del Tenes, el del torrent Rossinyol, el de l'Ullar, el del Traver, els quals configuren les valls fluvials, com la de Riells o la del Llòbrega. Les gorges, les balmes, els salts d'aigua, les coves i els dipòsits de travertins. C) Cursos hídrics i règim hidrogeològic: La xarxa hidrogràfica i el funcionament de l'aigua subterrània modelen el substrat rocós i configuren tot un seguit d'elements geològics destacats. Acullen hàbitats considerats d'interès comunitari per la Directiva 92/43/UE. Destaquen les zones engorjades dels principals cursos d'aigua, el riu Tenes, la riera de Rossinyol i el riu Llòbrega, i els salts d'aigua que es produeixen en diferents punts d'aquests cursos, en especial el salt d'aigua del Tenes i el del Rossinyol en el seu aiguabarreig a l'alçada del Santuari de Sant Miquel del Fai.
2. Elements biòtics d'interès A) Presència d'hàbitats d'interès comunitari: Especialment els hàbitats associats a fonts o surgències d'aigües dures i els hàbitats associats a coves no explotades pel turisme. Directiva 92/43/UE. B) Presència de l'àliga cuabarrada i d'altres espècies protegides: També són protegides per llei, el falcó pelegrí i el duc. A més, la diversitat d'ambients, sobretot les cingleres, és important per un gran nombre d'espècies protegides. C) Interès dels sistemes naturals rupícoles: Espai caracteritzat per l'elevada presència dels ambients rupícoles, amb espècies de flora adaptades a unes condicions molt específiques. També per a determinades espècies de la fauna, aus rupícoles i fauna cavernícola. D) Interès biogeogràfic: Gran diversitat biològica quant a ambients biogeogràfics. Zona de transició entre la regió mediterrània i la regió eurosiberiana, amb presència de comunitats naturals de tipus submediterrani. E) Interès de la coberta vegetal: Malgrat els incendis forestals, en general té un bon recobriment vegetal, principalment per comunitats herbàcies; apareixen comunitats arbustives o boscos de rebrot en regeneració. Es conserven algunes comunitats boscoses.
3. Elements socioeconòmics d'interès A) Santuari de Sant Miquel del Fai: És situat en un entorn acinglerat i emmarcat per dos grans salts d'aigua, li confereix un interès especial des del punt de vista paisatgístic. Alguns dels seus elements arquitectònics tenen força interès i han estat catalogats com a béns culturals d'interès nacional (BCIN). B) Patrimoni arquitectònic i arqueològic: Cal assenyalar Sant Pere de Bertí i alguns elements arqueològics inventariats. C) Model d'implantació: El baix grau d'implantació d'edificacions a l'espai, les quals es concentren a l'entorn d'algunes àrees agrícoles, ha permès preservar grans superfícies deshabitades. D) Tradició excursionista: L'espai ha estat utilitzat i és utilitzat per a l'activitat excursionista i el passeig. Àmbit és creuat per un sender de gran recorregut, GR 5, de Sitges a Canet de Mar (per Montserrat i el Montseny) i per un sender de petit recorregut, PR-C 33, de la Garriga.

Observacions:

Informació complementària dels elements d'interès que han propiciat la protecció d'aquest espai (extret del Pla especial): En relació a la presència d'hàbitats d'interès comunitari, cal tenir presents la Directiva 92/43/UE del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres (en endavant Directiva 92/43/UE) i el Reial Decret 1997/1995, de 7 de desembre, pel qual s'estableixen mesures per a contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i de la flora silvestres, el PEIN es caracteritza per la presència d'hàbitats d'interès comunitari. En particular, es tracta dels hàbitats associats a fonts o surgències d'aigües dures (codi 54.12) i els hàbitats associats a coves no explotades pel turisme (codi 65). La nomenclatura i la numeració coincideix amb les utilitzades en ambdós textos legals. Pel que fa a l'àliga cuabarrada, aquesta nidifica a l'espai. És una au que pateix greus problemes de conservació en els sectors més septentrionals de la serralada Prelitoral. La Directiva del Consell, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres (79/409/CEE), inclou al seu annex I l'àliga cuabarrada (*Hieraetus fasciatus*). D'acord amb aquesta directiva, aquesta espècie ha de ser objecte de mesures de conservació especials quant al seu hàbitat, amb la fi d'assegurar la seva supervivència i reproducció en la seva àrea de distribució. També s'inclou aquesta espècie a l'Annex 2 de la Llei 3/1988, de 4 de març, de protecció dels animals, sobre espècies protegides de la fauna salvatge autòctona. El falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) i el duc (*Bubo bubo*), també són espècies protegides i es troben incloses en l'annex I de la Directiva 79/409/UE. El Santuari de Sant Miquel del Fai, és un enclavament amb un elevat atractiu paisatgístic que fa que sigui un punt important d'afluència turística. La visita al recinte ofereix diversitat d'activitats culturals, lúdiques i recreatives: l'església de Sant Miquel, les coves o els salts d'aigua del Rossinyol i del Tenes, l'itinerari fins a l'ermita de Sant Martí del Fai, una àrea de pícnic, un petit museu i l'antiga casa pairal reconvertida en restaurant. En relació al model d'implantació, la majoria dels masos, rehabilitats com a habitatge, tenen sistemes autònoms de generació d'energia o d'aigua potable, la qual cosa ha evitat la proliferació d'infraestructures lineals. Tanmateix, atesa la seva localització a la concentració urbana de Barcelona l'existència d'activitats agrícoles a l'espai, pot esdevenir un factor d'interès en relació amb el fet d'evitar alguns problemes derivats de la freqüentació per a usos recreatius, el manteniment d'espais oberts i la conservació d'infraestructures viàries per a situacions d'emergència.

Història

El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge dels Cingles de Bertí es formula en desenvolupament del Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural. El Pla d'espais d'interès natural (en endavant, PEIN) té caràcter de pla territorial sectorial i va ser redactat de conformitat amb la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals (en endavant Llei 12/1985) i la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial. El PEIN estableix un sistema de 144 espais del territori català considerats pel seu interès natural i representatius dels sistemes naturals presents a Catalunya, als quals dota d'un règim de protecció bàsic. El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge dels Cingles de Bertí fa referència a un d'aquests espais. La memòria del PEIN destaca l'interès biogeogràfic d'aquest espai i la seva singularitat geomorfològica, ecològica i paisatgística.

Bibliografia

CARCELLER, Xavier (Coordinador) 2002. Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge dels Cingles de Bertí. Departament de Medi Ambient i Habitatge. IRIGOYEN, Xavier (Coordinador) 2004. Auditoria Ambiental Municipal de Bigues i Riells. Diputació de Barcelona.

